

DERINIMO PAŽYMA

DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS NUTARIMO „DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2009 M. LIEPOS 8 D. NUTARIMO NR. O3-96 „DĖL ŠILUMOS KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS“ PAKEITIMO PROJEKTO

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų / pasiūlymų vertinimas
1.	AB „Klaipėdos energija“ 2018-12-04 raštas Nr. R-02-2563	
1.1.	<p>Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2009 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ (toliau – Nutarimas Nr. O3-96) pakeitimo projekto 1.3 papunkčio.</p> <p>2.7³. Ūkio subjektui pateikus motyvuotą prašymą, atliekant šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų), nustatytos nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki Komisijos 2018 m. lapkričio 8 d. nutarimo Nr. O3E-368 „Dėl 2017 m. šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamųjų rodiklių paskelbimo“ įsigaliojimo, perskaičiavimą antriesiems ar vėlesniems šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų) galiojimo metams, šilumos bazinėje kainoje įvertintas darbo užmokesčio fondas, išskyrus šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondą, koreguojamas sekančiai: verslo vienetų, kurių bazinės šilumos kainos darbo užmokesčio fondas buvo paskaičiuotas taikant 2016 m. kovo 26 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-79 „Dėl 2014 m. šilumos tiekėjų šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo veiklos technologinių ir darbo našumo lyginamųjų rodiklių paskelbimo“ patvirtintą 2014 m. atitinkamos šilumos tiekėjų grupės šilumos tiekimo veiklos vidutinį bruto darbo užmokesčių, darbo užmokesčio fondas koreguojamas atitinkamos šilumos tiekėjų grupės 2017 m. vidutinio šilumos tiekimo grupės</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Komisija 2016 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. O3-63 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimo Nr. O3-219 „Dėl šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitė šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašą, patvirtintą Komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-219 „Dėl šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Aprašo 9.3.1 papunktyje¹ numatyta, kad vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokesčio apskaičiuojamas įvertinus vidutinį mėnesinio bruto darbo užmokesčio koregavimo koeficientą, atitinkantį Finansų ministerijos skelbiamą <u>prognozuojamą vidutinį darbo užmokesčio pokytį, susidariusį po laikotarpio, už kurį apskaičiuojamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokesčio rodiklis, ir ateinančių vienerių metų, sumą</u>. Taigi, Komisijos 2016 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. O3-79 „Dėl 2014 m. šilumos tiekėjų šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo veiklos technologinių ir darbo našumo lyginamųjų rodiklių paskelbimo“ patvirtinti 2014 m.</p>

¹ Aprašo redakcija, galiojusi 2016-03-11–2018-07-26.

darbo užmokesčio, patvirtinto Komisijos 2018 m. lapkričio 8 d. nutarimu Nr. O3E-368 „Dėl 2017 m. šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamųjų rodiklių paskelbimo“ ir 2014 m. vidutinio atitinkamos šilumos tiekimo grupės darbo užmokesčio, patvirtinto 2016 m. kovo 26 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-79 „Dėl 2014 m. šilumos tiekėjų šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo veiklos technologinių ir darbo našumo lyginamųjų rodiklių paskelbimo“, pokyčio ir šilumos kainos perskaičiavimo metu Finansų ministerijos skelbiamo vidutinio bruto darbo užmokesčio pokyčio 2018 m. suma, procentais.

Verslo vienetų, įskaitant šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų, kurių darbo užmokesčio fondas buvo paskaičiuotas taikant 2017 m. šilumos tiekėjo faktinius atitinkamo verslo vienetų darbo užmokesčio vidurkius ar statistinius vidurkius, indeksuoti šilumos perskaičiavimo metu Finansų ministerijos skelbiamo vidutinio bruto darbo užmokesčio pokyčiu 2018 m., procentais.

Skirtumas tarp šilumos bazinėje kainoje (kainos dedamosiose) įvertinto ir pagal šį papunktį apskaičiuoto darbo užmokesčio fondo, įvertinamas vadovaujantis Metodikos 74.8 papunkčiu. Socialinio draudimo įmokų skirtumas tarp bazinėje šilumos kainoje įskaičiuotų socialinio draudimo įmokų ir socialinio draudimo įmokų apskaičiuotų nuo pagal šį punktą perskaičiuotam darbo užmokesčio fondui įvertinamas vadovaujantis Metodikos 74.8 papunkčiu“

Metodikos pakeitimo projekte siūlomas bazinės šilumos kainos indeksavimo principas nėra korektiškas šilumos tiekėjo atžvilgiu: Finansų ministerijos skelbiamas 2017 m. vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis sudaro 8,6 proc., atitinkamai 2018 m. – 8,9 proc. Suma 17,5 proc. Taikant šį indeksavimo koeficientą eliminuojami darbo užmokesčio pokyčiai vykę darbo rinkoje 2015–2016 m.

vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio lyginamieji rodikliai apskaičiuoti ne tik įvertinus ūkio subjektų faktinius 2014 m. duomenis, tačiau ir atsižvelgus į objektyvius faktinius ir prognozuojamus pokyčius darbo rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, 2014 m. vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio lyginamajame rodiklyje yra įvertintas 2015 m. ir 2016 m. Finansų ministerijos skelbiamas vidutinis darbo užmokesčio pokytis.

Atkreiptinas dėmesys, kad šilumos tiekimo veiklai priskirtiems bendrosios veiklos darbuotojams lyginamasis rodiklis nebuvo nustatytas ir šilumos bazinių kainų skaičiavimuose buvo vertinamas bazinės kainos (kainos dedamųjų) skaičiavimo metu paskelbtas Lietuvos Statistikos departamento skelbiamas elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos vidutinis darbo užmokestis. Taigi, skaičiuojant šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčių jau buvo atsižvelgiama į tuometinę situaciją darbo rinkoje.

Atsižvelgus į pastabą dėl socialinio draudimo įmokų įvertinimo bei Metodikos 74.12 papunkčio taikymo pakoreguotas Nutarimo Nr. O3- „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ pakeitimo projekto 96 1.3 papunktis ir išdėstytas taip:

„2.7³. Ūkio subjektui pateikus motyvuotą prašymą, atliekant **iki 2017 m. lapkričio 1 d. Komisijai pateiktos** šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų), nustatytos nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki Komisijos 2018 m. lapkričio 8 d. nutarimo Nr. O3E-368 „Dėl 2017 m. šilumos gamybos, perdavimo, mažmeninio aptarnavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamųjų rodiklių paskelbimo“ įsigaliojimo, perskaičiavimą antriesiems ar vėlesniems šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų) galiojimo metams, šilumos bazinėje kainoje įvertintas darbo užmokesčio fondas, išskyrus šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondą, koreguojamas koeficientu, atitinkančiu Finansų ministerijos

2018 m. nustatant bazinės šilumos kainos darbo užmokesčio fondą buvo taikomas 2014 m. atitinkamos šilumos tiekėjų grupės vidutinis darbo užmokestis, nors šilumos tiekėjo darbo užmokesčiai nuo 2014 m. iki 2018 m. buvo indeksuoti, didėjo MMA. 2015-2016 m. Statistikos departamento duomenis darbo užmokesčio indeksai šalyje sudaro 2015 – 5,4 proc., 2016 – 8,4 proc., 2017 m. – 8,6 proc., viso per trijų metų laikotarpį vidutinis darbo užmokestis šalyje kito 22,4 proc. Siūlomas 2017 m. ir 2014 m. atitinkamos šilumos tiekėjo grupės vidutinio darbo užmokesčio, paskaičiuoto pagal lyginamosios analizės rodiklius, pokytis apima šilumos tiekimo įmonių darbo užmokesčio pokyčius įvykusius 2015–2016 m.

Nesuprantama, kodėl projekte iš darbo užmokesčio fondo indeksavimo eliminuojamas šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondas. Bazinės šilumos kainos nustatytos 2017 m. galios visus 2018 m. ir perskaičiuotos šilumos kainos įsigalios 2019 m. Kyla klausimu, kokių pagrindu bendrosios administracinės veiklos darbo užmokesčio fondas iki 2019 m. lieka 2017 m. lygyje? Darbo užmokesčių pokyčiai -augimas rinkoje tiesiogiai įtakoja visų, įskaitant ir bendrosios administracinės veiklos darbuotojų, darbo užmokestį, todėl jis turi būti indeksuojamas už 2018 m., kad neiškraipyti bendrų darbo užmokesčio indeksavimo tendencijų.

Atsižvelgiant į tai, kad darbo užmokesčio pokytis įvertinamas Metodikos 74.8 papunktyje, turėtų būti papildomas Metodikos 74.12 punktas:

„Ūkio subjektams, kuriems darbo užmokesčio sąnaudos koreguotos pagal Metodikos 2.7.³ punktą, atliekant šilumos bazinės kainos perskaičiavimą antriesiems ar vėlesniems šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų) galiojimo metams, nustatant įtaką bazinės šilumos kainos darbo užmokesčio sąnaudoms prie bazinio darbo užmokesčio fondo pridamas užmokesčio pokytis paskaičiuotas pagal 74.8 punktą.“ (koreguojama formulė)

skelbiamo vidutinio bruto darbo užmokesčio pokyčio 2017 m., ir 2018 m. ir 2019 m. sumą, procentais. Skirtumas tarp šilumos bazinėje kainoje (kainos dedamosiose), išskyrus šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų, įvertinto ir pagal šį papunktį apskaičiuoto darbo užmokesčio fondo, ir nuo šio skirtumo vadovaujantis teisės aktais apskaičiuoto privalomojo socialinio draudimo įmokų dydžio pokytis įvertinamas vadovaujantis Metodikos 74.8 papunkčiu. Vadovaujantis Metodikos 74.12 papunkčiu, perskaičiuojant šilumos bazinės kainos pastovias sąnaudas Ūkio subjektams, kuriems taikomas šis nutarimo papunktis, šilumos bazinėje kainoje įvertintos darbo užmokesčio sąnaudos atitinka sąnaudas, apskaičiuotas pagal šį nutarimo papunktį;“

1.2.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.5.11 papunkčio. 57.1.4. atsižvelgiant į nuo atitinkamai paslaugai (produktui) priskirtų pagal Investicijų planą faktiškai pradėtų eksploatuoti ilgalaikio turto vienetų, suderintų su Komisija, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų, apskaičiuotų per laikotarpį nuo turto vienetų eksploatacijos pradžios iki einamųjų šilumos kainos (kainos dedamųjų) galiojimo metų pabaigos. Šiuo atveju nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos koreguojamos dėl nenaudojamo turto vienetų nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų, per laikotarpį nuo pagal Investicijų planą faktiškai pradėtų eksploatuoti ilgalaikio turto vienetų eksploatacijos pradžios iki einamųjų šilumos kainos (kainos dedamųjų) galiojimo metų pabaigos.</p> <p><i>Investicinis plane investicija suderinta, bet po viešųjų pirkimų procedūrų investicijos vertė gali viršyti suderintą ir viršyta turto dalis turi būti derinama papildomai su Komisija.</i></p>	<p>Neatsižvelgta. Nutarimo Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ pakeitimo projekto 1.5.10 papunktyje numatyta, kad nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos skaičiuojamos „<i>atsižvelgiant į Aprašo 41.14-41.22 punktuose nurodytus apribojimus</i>“. Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projekto 41.19 papunktyje numatyta, kad ūkio subjektui, vykdančiam sąnaudų paskirstymą, draudžiama reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) priskirti nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nuo ilgalaikio turto ar jo dalies vertės, sukurtos įvykdžius investicinius projektus, teisės aktų nustatyta tvarka nesuderintus su atitinkamos savivaldybės taryba ir (arba) Komisija. Šios sąnaudos identifikuojamos kaip nepaskirstomos sąnaudos. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, pateiktas siūlymas yra perteklinis.</p>
2. UAB „Kretingos šilumos tinklai“ 2018-12-04 raštas Nr. R2-311		
2.1.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.3 papunkčio. Projekto 2.7³ punkte nurodyta, kad darbo užmokesčio fondas bus koreguojamas Ūkio subjektams, kuriems šilumos bazinės kainos nustatytos nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki 2018 m. lapkričio 8 d. Nuo 2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Šilumos kainų nustatymo metodikos (toliau – Metodika) pakeitimas, numatantis galimybę Ūkio subjektui planuojant šilumos kainoje įskaitytą darbo užmokesčio fondą įvertinti prognozuojamą (pagrįstą ir ne didesnę nei Finansų ministerijos prognozuojamas vidutinis darbo užmokesčio pokytis) darbo užmokesčių pirmiesiems šilumos bazinės kainos galiojimo metams. Šios galimybės neturėjo Ūkio subjektai, kurių bazinės kainos projektai buvo pateikti iki 2017 m. lapkričio 1 d., o bazinės šilumos kainos buvo nustatytos po minėtos datos. Ar reikėtų suprasti, kad ir Ūkio subjektui, kuris bazinės kainos projektą pateikė po 2017-11-01, o bazinė šilumos kaina nustatyta iki 2018-11-08 irgi bus koreguojamas darbo užmokesčio fondas? Taip pat kyla klausimas, kodėl koregavimas numatytas tik už 2017 ir 2018 metus?</p>	<p>Komentaras. Žr. pastabos 1.1 vertinimą. Pažymėtina, kad šilumos bazinių kainų projektams, pateiktiems po 2017 m. lapkričio 1 d. bus taikomos Šilumos kainų nustatymo metodikos redakcijos, galiojančios nuo 2017 m. lapkričio 1 d., 57.4.2.4 papunkčio nuostatos, numatančios, kad „<...> <i>visais atvejais darbo užmokesčio fondas neturi viršyti siektino darbo užmokesčio fondo sumos, suskaičiuotos siektiną darbuotojų skaičių (nusatytą vadovaujantis lyginamosios analizės atitinkamų rodiklių reikšmėmis) padauginus iš Lietuvos statistikos departamento minėtos veiklos šilumos bazinės kainos (kainos dedamųjų) skaičiavimo metu paskutinio skelbiamo vidutinio darbo užmokesčio</i>“. Taigi, šiems projektams nebus taikomas atitinkamos ūkio subjektų grupės vidutinis darbo užmokeskis. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, paaiškiname, kad tiems ūkio subjektams, kurie šilumos bazinių kainų projektus pateikė po 2017 m. lapkričio 1 d., o šilumos bazinė kaina (kainos dedamosios) buvo</p>

	<p>Priklausomai nuo bazinės šilumos kainos nustatymo datos, šilumos kainos dedamosios pirmiesiems bazinės kainos galiojimo metams įsigalios 2018 m. (pvz. bazinė kaina nustatyta 2017 m. lapkritį) arba 2019 m. (pvz. bazinės kaina nustatyta 2018 m. spalį). Todėl šiame pakeitime darbo užmokesčio fondo pokytis turėtų būti vertinamas ne tik už 2017 m. ir 2018 m., bet ir už 2019 metus.</p>	<p>nustatytos iki 2018 m. lapkričio 8 d., darbo užmokesčio fondas pagal Nutarimo Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ pakeitimo projekto 1.3 papunktį nebus koreguojamas.</p>
2.2.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.3 papunkčio. Papunktyje išdėstytas koregavimo mechanizmas nepaaiškina darbo užmokesčio fondo koregavimo priežasties. Jei koregavimo priežastis – lyginamųjų rodiklių paskelbimo intervalas, tai koreguoti šilumos tiekimo veiklos (be bendrųjų sąnaudų) darbo užmokesčio fondą reikėtų už 2016 – 2019 metus (2014 m. lyginamuosiuose vidutinio darbo užmokesčio rodikliuose jau yra įvertintas 2015 m. Finansų ministerijos prognozuojamas darbo užmokesčio pokytis).</p>	<p>Komentaras. Nurodytas laikotarpis pasirinktas įvertinus Metodikos ir Aprašo pasikeitimus 2017–2018 m. Žr. pastabos 1.1 vertinimą.</p>
2.3.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.3 papunkčio. Taip pat nesuprantama, kodėl darbo užmokesčio pokytis nevertinamas šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondo koregavimui. Geriausiu atveju, šiame punkte išskirtai Ūkio subjektų grupei, bazinėje kainoje bendrosios veiklos darbuotojams apskaičiuotas darbo užmokesčio fondas nustatytas taikant praėjusių metų (prieš bazinės kainos nustatymą) faktinį bendrosios veiklos darbuotojų vidutinį darbo užmokesį. Vadinasi, bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondas nustatytas neįvertinus darbo užmokesčio pokyčio bazinės kainos nustatymo metais bei pirmaisiais bazinės kainos dedamųjų galiojimo metais.</p>	<p>Komentaras. Žr. pastabos 1.1 vertinimą.</p>
3.	AB „Vilniaus šilumos tinklai“ 2018-12-04 raštas Nr. SD-7198	
3.1.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.3 papunkčio. Prašome argumentuoti, kodėl pasirinktas būtent nurodytas laikotarpis, t. y. nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki 2018 m. lapkričio 8 d. Paaiškinkite, kodėl nekoreguojamas šilumos tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos darbuotojų darbo užmokesčio fondas? Manome, kad jau nustatant šilumos bazinę kainą turėtų būti įvertinamas planuojamas darbo užmokesčio didėjimas pirmiems bazinės kainos metams.</p>	<p>Komentaras. Nurodytas laikotarpis pasirinktas įvertinus Metodikos ir Aprašo pasikeitimus 2017–2018 m. Žr. pastabos 1.1 vertinimą.</p>

3.2.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 1.5.4 papunkčio. Siūlome sąvoką išdėstyti taip: galutinė šilumos kaina – vartotojams taikoma šilumos kaina, sudaryta iš pastoviosios, kintamosios ir papildomos dedamųjų, apskaičiuojama kas mėnesį vadovaujantis nustatytais šilumos kainos dedamosiomis, atsižvelgiant į pakitusias kuro ir perkamos šilumos kainas.</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos Šilumos ūkio įstatymo (toliau – Įstatymas) 32 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šilumos kainos yra vienanarės arba dvinarės. Įstatymo 2 straipsnio 37 dalyje numatyta, kad „šilumos <i>dvinarė kaina – šilumos kaina, sudaryta iš pastoviosios, mokamos už vidutinę šilumos vartojimo galią eurais už kilovatą per mėnesį, ir kintamosios, mokamos euro centais už šilumos kilovatvalandę, dedamųjų</i>“, o 53 dalyje – „šilumos <i>vienanarė kaina – šilumos kaina, sudaryta iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų, mokamų euro centais už kilovatvalandę</i>“. Taigi, esamas galutinės šilumos kainos apibrėžimas atitinka Įstatyme numatytą reglamentavimą.</p>
3.3.	<p>Dėl Nutarimo Nr. O3-96 pakeitimo projekto 2 punkto Ar Komisija spės priimti nutarimą iki 2019 m. sausio 1d.? Jei Komisija nespėtų priimti nutarimo iki nurodytos datos, ar nutarimas įsigaliojotų atgaline tvarka?</p>	<p>Komentaras. Planuojame nutarimo projektą patvirtinti iki 2019 m. sausio 1 d.</p>